

PIOTR HOROSZ

<https://doi.org/10.33995/wu2023.4.8>

data wpływu: 22.12.2023

data akceptacji: 16.01.2024

Sprawozdanie z V Krakowskiej Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Ubezpieczenia w państwach europejskich. Zagadnienia ekonomiczno-prawne”

W dniach 23–24 listopada 2023 r. w Krakowie odbyła się V Krakowska Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Ubezpieczenia w państwach europejskich. Zagadnienia ekonomiczno-prawne”, zorganizowana przez Katedrę Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń Instytutu Finansów oraz Katedrę Prawa Cywilnego, Gospodarczego i Prywatnego Międzynarodowego Instytutu Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Konferencję objęli swym patronatem Dziekan Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa, dr hab. Anna Moździerz, prof. UEK; EIB S.A.; Izba Notarialna w Krakowie; Stowarzyszenie Rzeczników Konsumentów; Okręgowa Rada Adwokacka w Krakowie; Okręgowa Izba Radców Prawnych w Krakowie. Partnerem a zarazem sponsorem Konferencji zostało Miasto Kraków (w ramach programu Krakowskie Konferencje Naukowe), a pozostałymi sponsorami: Powszechny Zakładowi Ubezpieczeń S.A., EIB S.A. oraz Izba Notarialna w Krakowie.

Tegoroczna V Krakowska Konferencja stanowiła kontynuację długoletniej tradycji organizowanych przez obydwie Katedry konferencji ubezpieczeniowych – jako spotkania przedstawicieli nauki i praktyki zajmujących się ubezpieczeniami od strony prawnej i ekonomicznej – tradycji, która na kilka lat została niestety przerwana przez epidemię COVID-19. W trakcie uprzednich kilkunastu lat owocnej współpracy wypracowana została formuła interdyscyplinarnych, międzynarodowych konferencji ubezpieczeniowych, łączących prawników i ekonomistów, praktyków i teoretyków, pozwalająca na wymianę poglądów nie tylko w czasie poszczególnych paneli, ale również w kuluarach, gdzie częstokroć przenosiły się zapoczątkowane na sali plenarnej gorące dyskusje. Warto przy tym podkreślić, że pod pojęciem „ubezpieczeń” przedstawiciele ekonomii i finansów, w przeciwieństwie do prawników, rozumieją także ubezpieczenia społeczne, a zatem wspólne

spotkania i dyskusje przedstawicieli obydwu dyscyplin mają tym większą wartość poznawczą umożliwiając lepsze poznanie swoich różnych punktów widzenia na te sam, w istocie konstrukcje. Unormowanie się sytuacji pandemicznej i zniesienie związanych z nią obostrzeń umożliwiło powrót do tej – niezmiernie cennej pod względem naukowym i badawczym – tradycji i – biorąc pod uwagę wysoki poziom merytoryczny prezentowanych referatów, a także opinie uczestników konferencji – był to powrót ze wszech miar udany.

Celem V Krakowskiej Konferencji ubezpieczeniowej było pogłębienie wiedzy i doświadczeń związanych z ubezpieczeniami, ze względu na ich rosnącą rolę w dzisiejszym świecie, jak również konieczność reformy polskiego systemu ubezpieczeń. Intencją organizatorów Konferencji było także stworzenie zachęty do dalszych studiów nad ubezpieczeniami z punktu widzenia dyscypliny nauki prawne oraz dyscypliny ekonomia i finanse, a także wymiana myśli i doświadczeń w zakresie prowadzonych badań nad prawem ubezpieczeń, rozwojem rynku i teorii ubezpieczeń w Polsce oraz w innych państwach europejskich. W Konferencji tradycyjnie uczestniczyli nie tylko teoretycy, ale również praktycy, w tym przedstawiciele Polskiej Izby Ubezpieczeń oraz brokerów ubezpieczeniowych.

Wobec interdyscyplinarnego charakteru Konferencji obrady odbywały się w ramach dwóch paneli: prawnego i ekonomicznego – choć nie stroniono także tradycyjnie od sesji mieszanych, umożliwiających prawnikom i ekonomistom wzajemne odkrycie i przedyskutowanie swoich punktów widzenia na problemy dotyczące ubezpieczeń. Ze względu na wyżej wskazane różnice w zakresie pojęcie „ubezpieczenia” różne też były zakresy tematyczne referatów związanych z dyscypliną prawo i związanych z dyscypliną ekonomia i finanse.

Tematami przewodnimi panelu prawnego były:

1. Roszczenia regresowe w prawie ubezpieczeń
2. Ubezpieczenia D&O.

Tematami przewodnimi panelu ekonomicznego były:

1. Rynek ubezpieczeń
2. Zarządzanie ryzykiem
3. Ubezpieczenia społeczne
4. Ubezpieczenia majątkowe i na życie
5. Finanse ubezpieczycieli
6. Metody ilościowe w ubezpieczeniach

Celem ułatwienia udziału gościom z zagranicy oraz wielu polskich ośrodków akademickich, konferencja zorganizowana została w formule hybrydowej. Obrady odbywały się równolegle stacjonarnie na kampusie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, a także online.

Konferencję otworzył prorektor ds. Nauki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie prof. dr hab. Pawła Lula, a następnie, po przywitaniu uczestników przez prof. dr hab. Bogusławę Gnełę (Kierownika Katedry Prawa Cywilnego, Gospodarczego i Prywatnego Międzynarodowego, Dyrektora Instytutu Prawa) oraz dr hab. Elżbietę Kubińską, prof. UEK (Kierownika Katedry Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń), uczestnicy mogli wysłuchać kolejnych – bardzo różnorodnych pod względem tematycznym, zawsze jednak niezmiernie ciekawych i inspirujących naukowo wystąpień, zarówno w ramach sesji plenarnych, jak i paneli tematycznych, przy czym podkreślić należy niezmiernie wysoki poziom merytoryczny poszczególnych referatów.

Stosownie do interdyscyplinarnej formuły Konferencji i jej celu – jako wydarzenia sprzyjającego wymianie poglądów i idei w atmosferze pozytywnego fermentu intelektualnego, sama tematyka wygłaszanych w jej trakcie referatów była, jak zaznaczono, bardzo różnorodna, dotycząca przy tym nierzadko problemów bardzo aktualnych i ważkich społecznie – jak na przykład wpływu zmian klimatycznych na ryzyko ubezpieczeniowe, odszkodowań za ból i cierpienie, utraty przyjemności z wakacji, szkody wyrządzonej ruchem pojazdu nieubezpieczonego oraz szeregu innych istotnych kwestii zarówno z zakresu nauk prawnych, jak i ekonomicznych.

W trakcie rozpoczynającej obrady I Sesji plenarnej niezmiernie interesujące referaty wygłosili goście z zagranicy: Pan Prof. (em.) Dr. Dr. h. c. Roland Eisen: *Uncertain Climate Change, Increasing Risks, and Mutual Insurance* oraz Pan Prof. Priv.-Doz. MMag.DDr. Salvatore Giacomuzzi: *On the practical assessment of immaterial injuries: Financial compensation for pain and suffering, loss of holiday enjoyment and other insurance-related problems*. Poruszona w obydwu wystąpieniach problematyka stanowiła punkt wyjścia do żywej i pobudzającej naukowo dyskusji.

Druga Sesja plenarna obejmowała, utrzymane również na bardzo wysokim poziomie merytorycznym, referaty poświęcone problematyce roszczeń regresowych w ubezpieczeniach. Otworzył ją referat Pani Profesor dr hab. Ewy Bagińskiej z Uniwersytetu Gdańskiego, poświęcony bardzo ciekawej i aktualnej problematyce roszczeń regresowych Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w przypadku szkody wyrządzonej ruchem pojazdu nieubezpieczonego.

Następnie uczestnicy mogli wysłuchać niemniej inspirujących naukowo wystąpień, które wygłosili: Pani dr hab. Dorota Maśniak, prof. UG [Uniwersytet Gdański] oraz Pan mgr Dawid Rogoziński [Uniwersytet Gdański]: *Regres ubezpieczeniowy w ubezpieczeniach na cudzy rachunek*; Pan dr hab. Marcin Orlicki, prof. UAM [Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu]: *Regres ubezpieczyciela z art. 11 ust 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK i jego umowne wyłączenie*; Pan dr Kamil Szpyt [Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego] *O dopuszczalności dochodzenia przez zakład ubezpieczeń roszczeń regresowych w przypadku poprawy stanu zdrowia poszkodowanego. Uwagi na gruncie art. 446[2] KC*. Również po tej sesji nastąpiła żywa i pobudzająca intelektualnie dyskusja, która była w mniejszych grupach kontynuowana również w czasie przerwy obiadowej.

W trakcie trzeciej Sesji plenarnej, kończącej pierwszy dzień obrad, wygłaszane referaty koncentrowały się głównie wokół związanych z problematyką ubezpieczeń zagadnień ekonomicznych, choć nie zabrakło w nich także odwołań do kwestii prawnych. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać kolejnych interesujących wystąpień. Pan dr hab. Stanisław Wanat, prof. UEK [Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie] oraz Pani dr Anna Denkowska [Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie] omówili *Ryzyko klimatyczne a systemowe zagrożenia sektora ubezpieczeniowego*. Następnie Pani dr hab. Marietta Janowicz-Lomott, prof. SGH [Szkoła Główna Handlowa w Warszawie] oraz Pan dr hab. Krzysztof Łyskawa [Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu] przedstawili referat *Indeksowe ubezpieczenie suszy*. Z kolei Pan dr hab. Bartosz Kucharski, prof. UŁ [Uniwersytet Łódzki] wygłosił referat *O strzyżeniu owiec, czyli o agentach, którzy nie są agentami*, natomiast Pan dr hab. Damian Walczak, prof. UMK [Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu] referat *Dystrybucja ubezpieczeń szkolnych - zagadnienia ekonomiczno-prawne*. Sesję, a zarazem pierwszy dzień obrad, zakończyło wystąpienie Pani dr hab. Beaty Nowotarska-Romaniak, prof. UE [Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach] *Proces zarządzania sprzedażą usług ubezpieczeniowych*. Ukoronowaniem pierwszego dnia obrad była uroczysta kolacja w restauracji na Wzgórzu Wawelskim.

W drugim dniu obrad również zaprezentowane zostały bardzo ciekawe referaty o wysokim poziomie merytorycznym. Dzień ten rozpoczął się obradami prowadzonymi w ramach dwóch równoległych paneli – prawnego i ekonomicznego. W panelu prawnym, skoncentrowanym na problematyce roszczeń regresowych, swoje wystąpienia wygłosili zarówno teoretycy, jak i praktycy: Pan dr hab. Mariusz Fras, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach) *Regres ubezpieczeniowy w orzecznictwie TSUE*; Pani Adwokat Agnieszka Sowa (Kancelaria Prawna IURIDICA) *Roszczenia regresowe zakładu ubezpieczeń do przewoźnika drogowego z tytułu ubezpieczenia mienia w transporcie (cargo)*; Pan dr Daniel Dąbrowski (Uniwersytet Szczeciński) *Roszczenia zwrotne organu odszkodowawczego w razie wypłaty odszkodowania za szkodę wynikłą ze zdarzenia drogowego zaistniałego za granicą*; Pani dr Dorota Ambrożuk-Wesołowska (Uniwersytet Szczeciński) *Roszczenia regresowe ubezpieczycieli w sprawach transportowych* oraz Pani dr Edyta Figura-Góralczyk (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) *Regres w prawie ubezpieczeń - wybrane zagadnienia kolizyjnoprawne*.

W ramach panelu ekonomicznego natomiast przedstawili swoje referaty: Pani dr Ewa Cichowicz (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) oraz Pan dr hab. Piotr Tereskiewicz, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński) *Zachowania klientów na rynku ubezpieczeń w erze cyfrowej - wyzwania w zakresie ochrony konsumentów*, Pan dr hab. inż. Ryszard Pukała, prof. PANS (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. Ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu) *Ubezpieczenie jako instrument finansowania ryzyka przedsiębiorstw innowacyjnych typu start-upy*, Pani dr Katarzyna Idzikowska oraz Pani dr Sabina Kołodziej (Akademia Leona Koźmińskiego) *Sposoby komunikowania małych prawdopodobieństw a decyzje o ubezpieczaniu się* oraz Pani dr hab. Maria Płonka, prof. UEK (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) *Zasada współpłacenia za świadczenia z publicznego systemu opieki zdrowotnej*.

Po przerwie odbyła się wspólna, czwarta Sesja plenarna, która ponownie dała okazję do wysłuchania wystąpień zarówno praktyków, jak i teoretyków. W jej trakcie referaty wygłosili Pan Radca Prawny Mateusz Bartoszcze (EIB S.A.): *Czasowy zakres pokrycia datą retroaktywną i datą początkową w ubezpieczeniach D&O*; Pan dr Krzysztof Żok (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Ubezpieczenie D&O a funkcja prewencyjna odpowiedzialności członka zarządu za szkodę wyrządzoną spółce działaniem albo zaniechaniem sprzeczne z prawem lub postanowieniami umowy (statutu) spółki* oraz Pani dr Magdalena Wasylkowska-Michór (Uniwersytet Zielonogórski): *Prawo właściwe dla transgranicznych roszczeń ubezpieczyciela*.

W trakcie ostatniej w drugim dniu obrad – a zarazem w toku całej Konferencji, V Sesji plenarnej uczestnicy wysłuchali referatów, które wygłosili: Pani dr hab. Joanna Rutecka-Góra, prof. SGH (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie): *Oszczędzanie na starość i przygotowanie emerytalne młodych Polaków*, Pan mgr inż. Tomasz Szybiak (Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu) *Oczekiwania młodzieży w zakresie akumulacji kapitału na emeryturę*; Pani dr hab. Elżbieta Kubińska, prof. UEK (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) wraz z Panią dr Magdaleną Adamczyk-Kowalczuk (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) oraz Panią dr Anna Macko (Akademia Leona Koźmińskiego) *Jak wiedza finansowa i doświadczenie pandemii Covid-19 kształtują postawy Polaków wobec oszczędzania na emeryturę?*; Pan dr hab. Tomasz Jedynak, prof. UEK (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) oraz Pan dr Maciej Cycoń (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie): *Wykluczenie emerytalne: konceptualizacja, operacjonalizacja, próba pomiaru*; Pani Prof. dr hab. Wanda Sułkowska (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) *Problem wykluczenia rolników indywidualnych z dodatkowych ubezpieczeń emerytalnych*; Pan dr Antoni Kolek (Instytut Emerytalny) *Waloryzacja wysokości świadczeń długoterminowych w wybranych*

państwach - analiza porównawcza. Po odbyciu – tradycyjnie już – bardzo ciekawej i naukowo owocnej dyskusji, nadszedł niestety czas zakończenia obrad.

Konferencję podsumowali Pani prof. dr hab. Wanda Sułkowska z Katedry Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń oraz Pan dr hab. Piotr Horosz, prof. UEK z Katedry Prawa Cywilnego, Gospodarczego i Prywatnego Międzynarodowego, dziękując wszystkim uczestnikom za wygłoszenie tylu tak inspirujących i stojących niezmiennie na wysokim poziomie merytorycznym referatów, a także za głosy w dyskusji. Podkreślono, że w przypadku zagadnień prawnych Konferencja wskazała potencjalne pożądane kierunki zmian w prawie ubezpieczeniowym, natomiast w przypadku ekonomistów – zwróciła uwagę na szereg wyzwań, przed którymi stoi współczesny rynek ubezpieczeń, inspirując równocześnie do poszukiwania adekwatnych rozwiązań. Podziękowano również patronom oraz sponsorom, bez których zaangażowania odbycie Konferencji nie byłoby możliwe. Na koniec serdecznie zaproszono wszystkich uczestników Konferencji, a także innych zainteresowanych do **udziału w planowanej na IV kwartał 2025 r. VI Krakowskiej Międzynarodowej Konferencji Ubezpieczeniowej.**

DR HAB. PIOTR HOROSZ, prof. UEK – Katedra Prawa Cywilnego, Gospodarczego i Prywatnego Międzynarodowego Instytut Prawa UEK

